T083 TKL 1 (02) 1505 Tứ A Hàm Mộ Sao Giải Q.thượng (1)

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ : 1505
TÖÙ A HAØM MOÄ SAO GIAÛI Taùc giaû: A-la-haùn Baø-toá-baït-ñaø. Haùn dòch: Ñôøi Phuø Taàn, Sa Moân Cöu Ma La Phaät Ñeà.

QUYEÅN THÖÔÏNG

THÖÙ NHAÁT

A-haøm-moä, (ñôøi Taàn goïi laø Thuù voâ). Tröôùc kính laïy Ñaáng Thieän Theä, chuùng Phaùp, chuùng loaïi tröø aùc "höõu"; (leã ba chuùng toân kính coù theå tröø kieát söû) seõ noùi ñeán yù muoán sô löôïc nhanh goïn caùc nghóa. Cho neân seõ noùi ñeán ba phaùp. Ñeä töû hoûi: Noùi laø coù ba phaùp, noùi ba phaùp aáy nghóa laø gì? Thaày ñaùp: Phaùp döïa vaøo ba moân (ba phöông dieän, ba phöông höôùng). Caâu keát: "Laø thöù töï laøm ra". Theá cho neân phaûi töôûng bieát ñeán ba phaùp. Hoûi: Nghóa thöù töï cuûa ba phaùp nhö theá naøo? Ñaùp: Theá cho neân phaûi töôûng bieát ñeán ba phaùp. Hoûi: Nghóa töù töï cuûa ba phaùp nhö theá naøo? Ñaùp: Trong nhieàu kinh Phaät coù noùi ñeán voâ soá caùc töôûng. Nhö laø vò daâm, giaän vaø hoaïi, laø tinh taán, nhaân duyeân, thöïc vaø trì (giaän laø vò laø vò giaän. Buoäc vaøo goïi laø Trì-Thöïc laø vò). Chuùng sinh ít trí tueä muoán caàu nghe Thaùnh ñeá. Töôûng ñeán nhöõng haïng ngöôøi naøy phaûi hieåu roõ nghóa, mau choùng hieåu nghóa maø töôûng ba phaùp naøy laøm phöông tieän. Phaân bieät thöù töï aáy, thì taát caû ñeàu töôûng ñeán

SOÁ 1505 - TÖÙ A-HAØM MOÄ SAO GIAÛI, Quyeån Thöôïng 6

nhöõng gì chuùng sinh hieän coù, cuoái cuøng tuøy theo hoâ mong muoán töôûng bieát nghóa, maø laøm ra ba phaùp. Hoûi: Coù phaûi duøng töôûng phöông tieän naøy maø noùi ba phaùp chaêng? Ñaùp: Ba phaùp laø söï giaùc ngoä, giaûi thoaùt cuûa Ñöùc, AÙc vaø Y (kinh goïi: moät laø coâng ñöùc, hai laø aùc, ba laø nöông töïa). Ba

phaùp ñoù laø ba caâu caên baûn, moãi thöù coù ba ñoä, ba phaàn. Hoûi: Trong ba caâu aáy, tröôùc laø noùi veà tö duy giaûi thoaùt. Giaûi thoaùt ng- hóa laø gì? Kia giaûi thoaùt Coâng ñöùc, AÙc vaø Y maø coù giaùc ngoä töông öng? Ñaùp: Ñaõ hoäi nhaäp, thì khoâng phaûi noùi. Laø giaûi thoaùt söï soáng cuûa theá gian.... Caû ñeán loaøi truøng, kieán cuõng mong muoán, öa thích söï soáng... Ng- hóa laïc, khoâng bieát Thöïc vò (caùi aên) maø ñi tôùi giaûi thoaùt. Laïc thoáng (Laïc thoï) chæ coù moät nghóa, maø theá gian ít töông öng vôi laïc, ít nhaân duyeân laïc, khoâng bieát doáng... laïc (vui) Ñaïo, laïc Nieát-baøn, laïc khoâng beänh... vì khoâng bieát öng vôùi laïc neân khoâng mong muoán, do ñoù vì noùi; neáu mong muoán thì khoâng vì noùi. Bôûi ñaõ vaøo ñaïo thì khoâng vì noùi nhö treû nhoû. Hoûi: Taïi sao maét töï bieát phaïm vi hoaït ñoäng cuûa noù? Ñaùp: Töï bieát thì khoâng caàn. Vì noùi nhö theá, moïi mong muoán an vui (laïc) theá gian laø mong muoán laø caùi ham muoán cuûa ñaïo; do vaäy, noùi yù nghóa cuûa ñaïo laø khoâng laøm ñieàu aùc. Hoûi: Giaùc ngoä coâng ñöùc laø coù an laïc giaûi thoaùt, neáu vaäy, thì khoâng theå thaáy vaøng, thaáy laø ñöôïc giaøu sang! Coù beänh khoâng theå noùi nghe uoáng thuoác laø heát beänh. Cho neân khoâng theå giaùc ngoä laø giaûi thoaùt? Ñaùp: Nhö ñeøn saùng ñöa vaøo thì boùng toái tan bieán ngay, khoâng theå ñeøn saùng sau ñoù boùng toái môùi dieät. Chính trí hueä phaùt sinh giaûi thoaùt. Noù ñoàng nghóa vôùi trí giaùc. Hoûi: Coâng ñöùc laø phaùp gì? Laø vì chuùng sinh nhieãm si, laø vì saéc- höông-vò, vì thoï, khoâng thoï, ñaõ thoï? Ñaùp: Ngoaøi nhöõng yù töôûng ñoù ra, thì Kinh noùi coâng ñöùc laø Phöôùc ñöùc, Caên vaø Voâ aùc. Ba coâng ñöùc naøy laø töôûng veà coâng ñöùc cuûa phaùp thanh tònh, quaû vaø Ngaõ. Taát caû ñeàu trong ba thöù naøy. Nay seõ noùi toùm löôïc. Hoûi: Ñaõ noùi phöôùc ñöùc, vaên, voâ aùc, thì ñoù laø phaùp gì? Ñaùp: Phöôùc ñöùc, goàm Thí, Giôùi, Phaân bieät luoân haønh söï thieän, khieán ngöôøi ta khoâng coøn aùc. Cho neân phöôùc laø ba haønh: Thí, Giôùi, Phaân Bieät Baäc Tieân sö noùi nhö theá naøy: Thöôøng luoân laøm phöôùc ñöùc nhö haønh Thí. Vì maïng chuùng sinh, maïng aáy qua nhanh Neáu thöôøng luoân haønh ñoäng dieät thoùi aùc Thì goïi phöôùc ñöùc nhö thí duï ñaây.

SOÁ 1505 - TÖÙ A-HAØM MOÄ SAO GIAÛI, Quyeån Thöôïng 7

(Taùm chöõ goïi laø Thuû loâ. Keä Thuû loâ goàm ba möôi hai chöõ). Hoûi: Ñaõ noùi Phöôùc ñöùc laø Thí, Giôùi, Phaân bieät, theá naøo laø Thí? Ñaùp: Cuûa caûi mình duøng cuõng nhö keû khaùc duøng. Cuûa ban cho vaø yù nieäm ban cho ñeàu chaám döùt, cöù vaäy maø boá thí. Ñoù laø ba haïnh thí. Cho aên, cho phaùp, cho voâ uùy. Kinh noùi laø phaùp thí, thöïc thí, voâ uùy thí. Ñoù laø noùi ba caùch thí. Thí cho theá gian chöông thuyeát cuûa xuaát theá gian laø Phaùp thí. Voâ uùy thí laø Baùt haønh (Baùt chaùnh ñaïo), Taïm quy maïng roài ñeán Nguõ giôùi. Ñöùc Theá Toân noùi quy y Phaät roài, voâ löôïng chuùng sinh khoâng coøn sôï haõi, khoâng ganh tò, khoâng giaän döõ, khoâng saùt haïi. Quy y Phaùp, Taêng cuõng nhö vaäy. Hoûi: Nhö quy y roài, thaáy coù gieát truøng, Phaùp naøo laø Voâ uùy baûo hoä? Ñaùp: Toâi khoâng noùi heát thaûy chuùng sinh. Do taø kieán ngu si, gieát haïi truøng, laøm haïi tieàn taøi cuûa keû khaùc, maø quy Tam baûo roài, thì khoâng thaáy coù ôû theá gian. Neáu quy y roài, thì khoâng coù laøm nhöõng vieäc taø kieán ñoù. Thaáy coù ôû theá gian ñoù

khoâng phaûi laø quy y. Theá neân boá thí voâ löôïng veà thöùc aên, thì thí thöïc laø ñöùng ñaàu. Caùc loaïi boá thí cho ngöôøi khaùc, vaø boá thí thaùp laø ñöùng ñaàu. Cuùng döôøng thí thì boá thí höông laø ñöùng ñaàu. baûn thaân mình thoï, vaø ngöôøi khaùc, hoaëc caû hai ñeàu thoï trì haønh thì, thì hai coâng ñöùc ñaày ñuû, ñöôïc quaû baùo raát lôùn. Ñoù laø boá thí tònh, Tieân sö cuûa toâi noùi nhö vaäy: Coù yù nghó veà tieàn taøi cuûa caûi do mình laøm ra, hay keû khaùc laøm, thì neân coi chuùng laø phöông tieän toát trong ñôøi thoâi, neân coù khi cho ít maø coù quaû lôùn. Coù khi nhaân duyeân trong saïch ít, maø ñöôïc phöôùc ñöùc ñaày ñuû. Hoûi: Giôùi laø theá naøo? Ñaùp: Laø giöõ cho thaân mieäng ñeå ngöôøi khaùc tieáp nhaän, ngöôøi khaùc vaø khoâng taêng toån haïi ngöôøi khaùc. Ba töôùng aáy cuøng khôûi leân töông öng vôùi thaân mieäng. Hoûi: Laøm theá naøo? Ñaùp: Ñeå ngöôøi khaùc nhaän laõnh, khoâng phaù hoaïi ngöôøi khaùc vaø khoâng laøm taêng toån hoaïi ngöôøi khaùc. Ñeå ngöôøi khai nhaän laõnh laø bieát hoï oám ñoù gioáng nhö mình oám ñoùi, neân khoâng gaây phieàn nhieãu ñeán söï nhaän laõnh cuûa ngöôøi khaùc. Chuùng sinh ñeàu töï bieát hoï nhö mình thì chuùng sinh khoâng gaây haïi (saùt sinh). Nhö vaäy, khoâng ham meâ chieám laáy cuûa caûi ngöôøi khaùc, vôï cuûa ngöôøi khaùc. Nhö vaäy, cuõng khoâng ñeå ngöôøi khaùc tieáp nhaän lôøi noùi doái, lôøi noùi hai löôõi, lôøi noùi aùc, lôøi noùi khoâng caàn thieát. Neáu baûy chi (ba ñieàu cuûa thaân, boán ñieàu cuûa mieämg). Khoâng gaây haïi ngöôøi khaùc tieáp nhaän, thì ñoái vôùi nhöõng caûnh ngheøo cuøng maø trôï löïc cho hoï ñöôïc tieáp nhaän söï cöùu giuùp. Ñaõ laøm cho hoï nhaän laõnh, ñaõ khoâng gaây

SOÁ 1505 - TÖÙ A-HAØM MOÄ SAO GIAÛI, Quyeån Thöôïng 8

haïi cho hoï, caû hai giôùi töôùng cuøng töôûng thì phöôùc seõ taêng lieân tuïc. Nhö phaùt nguyeän, töø ngaøy nay khoâng naûy sinh yù ñònh saùt sinh, thì trong thôøi gian naøy seõ taêng nhieàu thöù töông öng. Ñoù goïi laø khoâng taêng toån hoaïi ngöôøi khaùc (nhieâu ích höõu tình giôùi). Ví nhö, xuaát tieàn cuûa coù laõi ñaùp traû; yù thieän sinh Giaùc thoï; nhö troàng luùa caønh laù taêng tröôûng cho ñeán khi ñöôïc quaû. Nhö theá, lieân tuïc giöõ giôùi caû trong giaác nguû, thì phöôùc ñöùc caøng taêng tröôûng laø giôùi. Hoûi: Phaân bieät laø phaùp gì? Ñaùp: Phaân bieät laø Thieàn Voâ löôïng vaø Voâ saéc. Kinh noùi phaân bieät laø haønh thieän. Cho neân phaân bieät gioáng nhö hoa öôùp nhaø meø hôïp laïi maø laøm. Phaân bieät gioáng nhö Vua caàu, gioáng nhö nhöõng gì mình caàu, vua ñöôïc quaû thì mình cuõng ñöôïc. Coù mong caàu thöïc haønh thì coù quaû tònh töông öng. Phaân bieät laø nghóa tö duy cuûa thieàn, ñoù laø boán haïnh. Hoûi: Ñoù laø phaùp gì? Ñaùp: Thieàn laø chaám döùt Daâm, chaám döùt Haønh, chaám döùt AÙi, vaø chaám döùt Laïc thoáng khoå thoáng. Kinh goïi laø Töù thieàn: ÔÛ sô thieàn, daâm laø haïnh baát thieän. Noùi noù laø nhaân duyeân ngaên caûn thieän, neân buoät yù truï vaøo, xa lìa daâm duïc. Thieàn thöù hai laø chaám döùt töï haønh, töï tænh bieát, nhö tieáng chuoâng nhoû daàn roài heát. Cho neân noùi voâ haønh, laø chính mình phaûi ngöng döùt taâm daâm nhö ñaõ noùi. Thieàn thöù ba laø chaám döùt aùi, nghóa laø taâm hoan hæ vì ñaõ chaám döùt daâm vaø töï haønh nhö suoái phun leân, phaûi chaám döùt taâm hoan hyû aáy. Thieàn thöù tö laø chaám döùt Laïc thoáng khoå (Laïc thoï, Khoå laïc).

Laïc thoáng aáy laø vui thaày yù khoâng coøn bò böùc baùch, ngoaøi ra khoâng coøn daâm, haønh vaø aùi. Chaám döùt moïi laaïc thoáng khoå thoáng naøy goïi laø Thieàn thöù tö. Hoûi: Voâ löôïng laø phaùp gì? Ñaùp: Voâ löôïng laø Töø, Bi, Hæ, Hoä (Xaû) kinh goïi laø Töù Voâ löôïng töôûng. Chuùng sinh voâ löôïng, thì nhaân duyeân tieáp nhaän hoï cuõng voâ löôïng, laïi khoâng theå naøo löôøng noåi, cho neân noùi laø voâ löôïng. Töø laø taâm yeâu thöông taát caû chuùng sinh, yù nghó cho vui ñeán hoï, nhö nghó ñeán thaân mình. Bò laø taâm xoùt töông chuùng sinh khoå naõo yù xoùt thöông cöùu khoå hoï nhö cöùu khoå baûo thaân mình. Hyû laø yù vui möøng cho vui nghó ñeán chuùng sinh seõ cuøng vui vôùi mình. Hoä laø khoâng coù haønh ñoäng gì, luoân nhaãn chòu ñoái vôùi moïi phi phaùp, ngöôøi khaùc vaø chuùng sinh ñaõ ñoái xöû vôùi mình. Neáu chuùng sinh coù ñoái xöû teä aùc vôùi mình, thì quaùn xeùt ngöôïc laïi ñoù laø nhaân duyeân mình phaûi khaéc phuïc, chöù khoâng ñaùp traû (baùo thuø). Hoûi: Theá naøo laø Voâ saéc? Ñaùp: Voâ saéc laø Hö khoâng, Thöùc, Voâ sôû höõu vaø Höõu töôûng voâ töôûng

SOÁ 1505 - TÖÙ A-HAØM MOÄ SAO GIAÛI, Quyeån Thöôïng 9

xö. Bôûi hö khoâng laø trôï duyeân cuûa saéc, trôï duyeân cuûa saéc aùc vaø kieán neân yù chuùng sinh khoâng nhieãm. YÙ nhaát ñònh chæ duyeân vaøo hö khoâng, buoäc töôûng cuøng hö khoâng, goïi ñoù laø Hö khoâng xöù. Nhö theá naøo choå döïa laø hö khoâng maø coù Thöùc. Do duyeân vaøo Thöùc maø coù haønh Thöùc xöù. Ñoù cuõng coøn choå nöông töïa; khoâng coù choå nöông töïa (voâ y) môùi ñöôïc giaûi thoaùt, nghóa laø khoâng coù moïi haønh ñoäng (cuûa yù), ñoù goïi laø Voâ sôû höõu xöù. Do thaáy töôûng aùc, yù nhaát taâm dieät söï sôï haõi cuûa thaân töôûng kia, goïi laø Höõu töôûng Voâ töôûng xöù. Boán loaïi noùi treân laø Voâ saéc giôùi. Ñaõ noùi quaùn khoâng, ñaõ noùi Voâ saéc ñoù goïi laø Phaân bieät. cho neân Thí, Giôùi, Phaân bieät laø noùi Phöôùc ñöùc vaäy. Hoûi: Theá naøo laø Caên? Ñaùp: Caên laø khoâng tham lam, khoâng giaän vaø khoâng si. Ba thöù ñoù laø töôùng cuûa Caên. Hoûi: Laø goác cuûa caùi gì? Ñaùp: Khoâng phaûi coâng ñöùc ñaõ noùi ôû tröôùc. Cho neân noù laø phaùp di vaøo taát caû giaûi thoaùt. Caên aáy gioáng nhö noùi töông öng, seõ khieán cho töông öng. Nghóa laø moät töù maïnh lôùn thì hai thöù kia töông öng theo (si maïnh, thì giaän va tham tieác töông öng hoøa vaøo thao). Laïi nhö khoâng seûn tieác thì töông öng vôùi Thí; khoâng giaän thì töông öng vôùi Giôùi vaø khoâng si thì töông öng vôùi Phaân bieät. laïi töông öng vôùi ba Thí: Khoâng seûn tieác töông öng vôùi Thöïc thí, khoâng giaän töông öng vôùi Voâ uùy thí, khoâng si töông öng vôùi Phaùp thí. Laïi töông öng vôùi ba Giôùi: Khoâng seûn tieác, khoâng giaän thì khoâng toån haïi ngöôøi khaùc; khoâng si thì laøm taêng tröôûng ích lôïi cho ngöôøi khaùc (nhieâu ích höõu tình giôùi). Laïi töông öng vôùi ba Phaân bieät: Khoâng seûn tieác töông öng vôùi Thieàn, khoâng giaän töông öng vôùi Voâ löôïng vaø khoâng si töông öng vôùi Voâ saéc. Laïi nöõa, khoâng seûn tieác thì haønh söï Thaùnh, khoâng giaän thì nhaãn nhuïc, khoâng si thì ña vaên, ba thöù naøy laø goác cuûa Voâ aùc. Nhö vaäy Caên laø goác cuûa taát caû haïnh thieän. Nhö vaäy, khoâng seûn tieác (tham tieác) thì khoâng chaáp giöõ haønh ñoäng, suy nghó, khoâng laøm vì chuùng; khoâng giaän thì giuùp cho dieät tröø gaän, khoâng si thì giuùp cho dieät tröø voâ minh, voâ trí. Theá

cho neân goïi laø Caên. Hoûi: Theá naøo laø Voâ aùc? Ñaùp: Laø Nhaãn, Vaên (ña vaên) vaø Thaùnh phaàn. (Kinh noùi: Nhaãn, Vaên, Thaùnh phaàn). Ba thöù naøy laø noùi Voâ aùc. Voâ aùc theo nghóa tuïc soá, tuøy yù töôûng maø noùi laø Voâ aùc. Hoaëc AÙc laø chaúng gheâ sôï vieäc aùc. Ñöùc Theá Toân ñaõ töøng noùi Voâ aùc laø haïnh toät cuøng laø nghóa ñoù vaäy. Nhaãn laø chòu khoå tröôùc theá löïc maïnh, theá löïc aùc, töï kieàm cheá mình khoâng giaän. (Kinh noùi: Nhaãn naïi chòu khoå tröôùc theá löïc maïnh (taêng), theá löïc aùc).

SOÁ 1505 - TÖÙ A-HAØM MOÄ SAO GIAÛI, Quyeån Thöôïng 10

Nhö thöôøng chòu ñöïng tröôùc theá löïc maïnh, thì goïi laø Voâ aùc. Tröôùc theá löïc aùc töï mình kieàm cheá, ñaây laø nghóa nhaãn chòu koå, chaùn gheùt. Ñoái vôùi theá löïc maïnh thì deã gia taêng Voâ aùc, nhöng theá löïc khoâng maïnh, mình coù theå baùo thuø, khoâng theå vì noùi (taâm nhö tro laïnh, boû ngoaøi vieäc aùc) thì chæ neân sôï haõi phaùt khôûi aùc ñoái vôùi chuùng sinh. Ñaây goïi laø gia taêng Voâ aùc laø nghóa Nhaãn. Tieåu nhaân (ngöôøi yeáu hôn mình) haïi mình, mình caøng gia taêng töï kieàm cheá; ñuû khaû naêng ñaùp traû, maø khoâng laøm, xem ñoù chính laø loãi cuûa töï mình chöù khoâng phaûi cuûa chuùng sinh. Tieáp seõ noùi ñeán nghóa phaûi nhaãn chòu nhöõng loãi cuûa haønh. Ñoù laø chòu ñöïng nhöõng khoå veà: noùng, laïnh, ñoùi, khaùt, gioù böùc baùch daáy khôûi hieän haønh. (Kinh noùi: khoå ñoù goïi laø gioáng nhö söï vieäc taêng tröôûng). Hai söï aáy noåi leân, laøm thaân khoå, khoâng phaûi bôûi yù cuûa chuùng sinh, hay do nhöõng ñieàu kieän aùc cuûa chuùng sinh. Vì vaäy, hai thöù khoå trong ngoaøi böùc baùch thaân aáy, phaûi nhaãn phaûi chòu nhö theá. Hoûi: Ñaõ noùi nhaãn, coøn Vaên (ña vaên) laø sao? Ñaùp: Laø hoïc roäng veà Kinh (A-haøm), A-tì-ñaøm vaø Tì-naïi-da, (ba Taïng). Ña vaên coù khaû naêng töø heát Daâm-Noä-Si, Hoïc roäng veà Kinh ñoù laø hoïc nhöõng gì cuûa baätc Nhaát thieät trí noùi, nhöõng gì ñaõ aán khaû, ñoù laø chaáp tröôùc, laø phaûi ñoaïn töø, laø hieän Töù Thaùnh ñeá, laø hieän saùng toû, laø khoâng trong, khoâng ngoaøi, laø giaûi thoaùt. Hoïc roäng veà A-tì-ñaøm ñaõ hieån thò töông öng nhöõng gì kinh voán coù. Hoïc roäng veà Tì-naïi-da laø hoïc nhöõng gì noùi laø voâ haønh, voâ maïng, thanh tònh. Hoïc ba taïng naøy goïi laø ña vaên. Trong ñoù, hoïc roäng Tì-naïi-da taêng söùc ñình chæ tham daâm; hoïc roäng A- tì-ñaøm taêng söùc ñình söùc ñình chæ saân. A-tì-ñaøm voán noùi veà söï bieát roõ caùc haønh sôû tuùc, cho neân laøm cho saân moûng yeáu. Do saân daáy khôûi maø phaïm giôùi ñoïa ñòa nguïc. Hoïc roäng Kinh, caùc thuyeát Nhaân duyeân... laø gia taêng ñình chæ si. Nghóa ña vaên, taát caû laø nhö vaäy. Hoûi: Theá naøo laø Thaùnh phaàn? Ñaùp: Laø Thieän tri thöùc Tö duy vaø Ñaéc. Khoâng daùm noùi nghóa aùc laø nghóa Thaùnh phaàn. Mong muoán Thieän tri thöùc aáy laø Thaày, trì, baïn trong ba ñieàu kieän Trôï (giuùp söùc), Thieän (taøi gioûi) vaø löïc (naêng löïc). (Kinh noùi: mong muoán Trôï, Thieän vaø Löïc laø noùi Thieän tri thöùc, vöøa laø Thaày, laø troø, laø baïn). Hoûi: Theá naøo noùi Thaày giuùp söùc, troø taøi gioûi, baïn naêng löïc, nhö thöôøng hay noùi? Ñaùp: Noùi nhö vaäy laø ñaõ bieát söï sai bieät. trôï, Thieän vaø Löïc ñeàu laø töôùng cuûa Thieän tri thöùc. Thaày, troø vaø ban hoäi ñuû ba töôùng naøy. “Bieát” noùi laø maïnh nhaát, coøn haøi cho Trôï vaø Thieän laø tuøy, thuoäc theo. Hoaëc coù

töôùng trôï giuùp maø baát thieän, hoaëc coù trôï giuùp, coù thöùc tænh maø khoâng coù löïc noùi. Nhö cha khoâng ñuû tuoåi laøm choa giaø cuûa con. Hoaëc coù söùc noùi maø nieäm baát thieän. Hoaëc mong muoán trôï giuùp vaø thieän, hoaëc mong muoán khoâng trôï giuùp, khoâng thieän. Nhö Maït-ca-lan, Phuù-lam (hai trong saùu sö ngoaïi ñaïo). Hoaëc muoán khoâng caû trôï giuùp, thieän vaø löïc, nhö taát caû thaáy thuoác gioûi (minh tri), bôûi tröôùc coù oaùn thuø neân bieát beänh maø khoâng cöùu. Neáu ñuû caû ba töôùng vöøa neâu, môùi laø Thieän tri thöùc. Hoaëc thaáy coù loãi, troø coù loãi, baïn coù loãi ñeàu khoâng ñöôïc goïi laø Thieän tri thöùc. Theá neân, ba töôùng aáy phaûi töông öng môùi ñöôïc laø Thieän tri thöùc. Hoûi: Tö duy laø phaùp gì? Ñaùp: Laø töôûng veà söï chaám döùt, söï tænh thöùc tinh taán vaø söï hoä trì (Kinh noùi: Chaám döùt, tænh thöùc tinh taán vaø hoä trì töôûng). Vì bieåu hieän beân ngoaøi laø khoâng coù taïo taùc, ngöôøi kia döùt tröø danh, yù loaïn laøm cho ñònh; töôùng kia gioáng nhö tænh thöùc thì laøm cho tònh taán leân nhöõng yù nghó bieáng nhaùc. Giöõ gìn khoâng loaïn töùc hoä trì, maø ñaït ñöôïc nhöõng thöù töông öng. Nhö ngöôøi phu xe, ngöïa chaïy chaäm thì thuùc, boø ruoãi nhanh thì Kim haõm laïi. Nhöõng sôû haønh nhö theá goïi laø hoä trì. Neân quaùn xeùt yù nhö vaäy. Vaøo moät phaùp naøo trong Voâ löôïng (Töø, bi, hyû, xaû) thì hoä trì moät phaùp aáy, ñeàu duyeân vôùi chuùng sinh. YÙ töông öng tröôùc chuùng sinh ñeàu bình ñaúng goïi laø ñöôïc hoä trì. Hoûi: Lyù do naøo noùi neáu yù coù hoä trì, yù coù hoä trì, thì khi noù dong ruoåi, töï bieát kìm laïi, nhö yù trì treä thì haõy döïng noù daäy, vaø bình ñaúng laø ñöôïc hoä trì? Ñaùp: Tröôùc toâi haù khoâng noùi tö duy bình ñaúng sao? Nhö bình ñaúng tö duy; ví nhö khi lo sôï thì haønh soá töông öng, neáu khaùc thì khoâng coù bình ñaúng tö duy. Theá cho neân goïi laø tö duy. Hoûi: Theá naøo laø ñaéc? Ñaùp: Laø ñaït ñöôïc Cuï, Phöông tieän vaø Quaû Kinh goïi laø phöông tieän ñònh nhaäp, laø voâ ngoaïi vaø cuùng döôøng. Ñoù laø töông öng nhaäp vôùi ñaúng Cuï, Phöông tieän vaø Quaû. Hoûi: Cuï thuoäc nhöõng gì? Ñaùp: Nhö noùi ñoù laø giaûi thoaùt. Hoûi: Teân goïi ñaúng cuï goàm nhöõng gì? Ñaùp: Laø ñaúng Cuï, ñaúng Thö, (Ñaúng Thö, vì saùch chöùa ñöïng nhieàu vaên töï neân goïi ñaúng Thö. Ñaúng cuï, vì Sa-moân ñuû möôøi hai phaùp neân goïi laø ñaúng Cuï), Caên ñoaïn vaø Caän Thieàn). Kinh noùi nhöõng tuï naøy laø haïnh thieän). Theá neân ñaúng cuï gioáng nhö nghóa nhöõng loaïi duïng cuï, ñoù töùc laø nghóa chi tieát. Ñaày ñuû ba haønh laø Thö (kinh saùch), Caên ñoaïn vaø Caän

Thieàn, goïi ñoù laø Cuï. Hoûi: Ñaúng Thö laø nhöõng phaùp gì? Ñaùp: Laø phaùp Nguõ naïp, A-lan-nhaõ vaø haïnh Tyø-kheo. Ñaày ñuû nhöõng phaùp naøy goïi laø ñaúng Thö; vôùi yù nghóa laø taêng tröôûng. Nhö hai thö laøm töôïng moät ngöôøi laø thôï veõ gioûi, moät ngöôøi laø thôï ñuïc, khaéc ñaù, goã, baèng söï caét xeùn, goït giuõa laøm töôïng. Caû hai ñeàu laøm traâu qua thôøi gian, vôùi hai caùch thöïc hieän: Veõ toâ ñaép theâm vaø ñuïc toån giaûm ñi ñeå thaønh hình töôïng. Töôïng do thôï ñuïc, khaéc coù theå chòu ñöïng gioù möa, coøn töôïng cuûa thôï veõ laøm thì khoâng chòu ñöïng ñöôïc gioù möa. Cuõng vaäy, hai ngöôøi, moät laø xuaát gia (ñaïo nhaân)

moät laø taïi gia (baïch y); ngöôøi ñaïo nhaân suy nghó töø boû quyeán thuoäc, haønh ñoäng boû aáy gioáng nhö ngöôøi thôï ñuïc, caét boû, goït giuõa… coøn ngöôøi taïi gia kia khoâng boû vôï, noâ tì… gioáng nhö haønh ñoäng toâ, veõ boài ñaép cuûa ngöôøi thôï veõ. Ngöôøi taïi gia kia laàn löôït yeâu thích, töø yeâu sinh bieät ly, öu saàu, möøng vui, lo sôï, ñaáu tranh laøm chính maø phi phaùp phaù hoaïi. Cuõng nhö ngöôøi veõ töôïng kia tuy coù töôïng maø khoâng beàn chaéc, khoâng phaûi nhö ñaïo nhaân. Ñöùc Theá Toân noùi, haïng aáy nhö chim coâng, ñeïp nhôø coå coù maøu xanh, nhöng bay thì khoâng baèng moät böôùc cuûa haïc nôi ñoàng noäi. Do vaäy, ngöôøi theá tuïc khoâng baèng ñöôïc thaày Tyø kheo, soáng vaéng laëng, ngoài thieàn nôi ñoàng vaéng, ñoù goïi laø Thö. Nguõ naïp, A- lan-nhaõ vaø haïnh Tyø-kheo , ba thöù naøy laø caên baûn cuûa möôøi hai coâng ñöùc haïnh Ñaàu ñaø, chín loaïi coøn laïi laø phuï thuoäc, moãi thöù seõ noùi rieâng. Khi ôû choã Toan Ñaø Leâ, ñöùc Theá Toân noùi cho Nan Ñaø ba thöù coâng ñöùc: “Naøy Nan-ñaø! Khi naøo ta thaáy oâng Voâ söï maø maëc y nguõ naïp thoâ Khoâng ñaém nhieãm vôùi cuûa tín thí cho Xa lìa haïnh duïc, luoân ôû nôi vaéng”. Theá neân bieát ba coâng ñöùc ñaây laø caên baûn. Ngoaøi ra öùc boán vieäc lôïi, ñoù laø lôïi cuûa vieäc ñaép y, khaát thöïc, giöôøng naèm vaø thaân höõu. Vì lôïi cuûa vieäc ñaép y, neân noùi trì y nguõ naïp. Vì lôïi cuûa aên uoáng neân noùi trì khaát thöïc. Vì lôïi cuûa gioáng naèm neân noùi haïnh A-lan-nhaõ. Nhöõng coâng ñöùc naøy ñaày ñuû, laøm toån loaïi thaân theå höõu naøy, goïi laø ñaúng Thö; Hoaëc ñeå tröø hai haønh nhaäp laø coáng cao nhaäp vaø töï thaùn nhaäp (töï khen mình), do lôïi cuûa vieäc khaát thöïc, ñaép y nguõ naïp, haïnh A-lan-nhaõ, maø deïp boû taát caû söï coáng cao ngaõ maïn. Chính vì ñöôïc an laïc maø Phaät noùi coâng ñöùc cuûa haïnh Ñaàu-ñaø. Hoûi: Theá naøo laø y ngöõ naïp? Ñaùp: Laø ñöôïc giöõ ba y. (Kinh noùi laø khoâng löïa choïn xaáu hay toát).

SOÁ 1505 - TÖÙ A-HAØM MOÄ SAO GIAÛI, Quyeån Thöôïng 13

Nguõ naïp vì thöôøng coù trong ñôøi soáng, neân goïi nguõ naïp phaàn laø nguõ naïy. Nguõ naïp naøy coù ba chi, voán coù, ñaày ñuû thì coù ba y, laø ñaàu tieân, nghóa naøy do Kinh noùi. Hoûi: Neáu Nguõ naïp y coù ba söï, vaø coâng ñöùc cuûa chín Ñaàu-ñaø cuõng coù nhö theá thì traùi vôùi nghóa Kinh noùi: Y nguõ naïp (phaån taûo) laø y cuõ naùt chaép vaù töø nhöõng maûnh vaûi nhaët ôû nghóa ñòa, ven ñöôøng… Coøn maëc ba y ñoù laø y Taêng-giaø-leâ, y Uaát-ñaùt-la-taêng vaø y An-ñaø-la-baø-teá? Ñaùp: Hoaëc Tyø kheo ñaõ coù trì bay beân mình roài, cho duø chaáp nhaän khoâng giöõ nhieàu y, nhöng laïi öa thích y ñeïp toát, neân phaù hoaïi ñaïo ng- hieäp. Töùc do ham lôïi maø roái loaïn tìm caàu. Laïi öa thích caàu lôïi coù hai: Ñoù laø caàu caùi toát nhaát, vaø caàu soá löôïng nhieàu; nhö ngöôøi caàu coâ gaùi ñeïp nhaát, vaø ngöôøi caàu haøng ngaøn coâ gaùi khoâng ñeïp (soá löôïng nhieàu). Bôûi caàu lôïi nhieàu, neân Phaät cheá ñònh trì giöõ ba y. bôûi caàu caùi ñeïp toát neân Phaät cheá ñònh, ba y giöõ gìn beân mình phaûi baèng töøng maûnh vaøi caét, gheùt laïi trong saùu loaïi chaát lieäu nhö vaûi thoâ, gai, daây… ñöôïc xöû duïng moät. Vì nghóa ñoù goïi laø khoâng laøm y toát ñeïp nhaát. Tyø kheo trì ba y nhö vaäy goïi laø khoâng mong caàu y toát. Hoaëc trong chuùng cho pheùp, hoaëc nhaø baïch y, mình maëc ba y tuøy thaáy giöôøng toøa naøo toát maø ngoài vì thuyeát phaùp. Nhö

ngoài choå aáy nhaân duyeân ñaõ toát thì ngoài. Neáu Thöôïng toïa sai baûo thì tuøy thuaän ngoài. Nhö theá goïi laø ñaày ñuû y nguõ naïp. Hoûi: Theá naøo laø phaùp A-luyeän-nhaõ (A-lan-nhaõ)? Ñaùp: Thöôøng ngoài nôi goác caây choå troáng traûi, luoân an toïa. Ba thöù: Ta thöôøng ngoài döôùi goác caây, thöôøng ngoài nôi troáng traûi, vaø ta thöôøng ngoài ñoù laø haïnh A-lan-nhaõ ñaày ñuû cuøng vôùi phaàn A-lan-nhaõ töùc laø boán thöù. Ñeå hoå trôï lôïi laïc cuûa giöôøng toøa, tín thí hoan hyû taïo döïng giaûng ñöôøng, ñeâm ngoài meàm maïi, ñöùc Theá Toân bieát vieäc nhö theá maø Phaân bieät noùi": Ñöùc Theá Toân noùi: Ta thì khoâng phaûi nhö vaäy. Töø boû nhaø cöûa, boû moïi raøng buoäc, boû luoân caû giaûng ñöôøng, chæ giöõ haïnh A-lan-nhaõ. Ñoù môùi laø haønh A-lan-nhaõ. Coøn nhö muoán laøm phoøng roäng, muoán ôû nôi cao khuaát, thì Theá Toân noùi: Ta baûo ñoù khoâng phaûi laø haïnh A-lan-nhaõ. Laøm vieäc aáy, khaùc gì boû ngöïa cõõi löøa. Theá neân phaûi ngoài nôi goác caây. Coù ngöôøi laïi boû caây xaáu öa thích ngoài ôû caây toát, öa thích caây leâ coù traùi ñeïp. Theá Toân daïy cho nhöõng ngöôøi aáy, laø phaûi ngoài nôi ñoàng troáng, loä thieân. Caây coù traùi, laø nôi nam nöõ ham muoán, Baø-la-moân öa thích. Ngoài nôi troáng traûi aáy roài, khoâng phaùt sinh ñieàu lôïi gì beøn nghó: ngoài nôi choã troáng traûi laø khoå haïnh, neân laáy ñoù laøm choã naèm toát, ñeán saùng môùi thoâi. Luoân suy nghó vieäc nguû nghæ. Do vaäy, ñöùc Theá Toân môùi noùi nhöõng ngöôøi aáy laø khoâng thanh tònh. Laøm nhö vaäy, khaùc gì caét loã tai maø coøn ham ñeo

SOÁ 1505 - TÖÙ A-HAØM MOÄ SAO GIAÛI, Quyeån Thöôïng 14

boâng. Cho neân phaûi thöôøng ngoài treân neäm coû, kieát giaø phu quaùn saùt theá gian hieän höõu maø töï haønh ñaïo nghieäp. Laøm nhö vaäy, goïi laø ñaày ñuû haïnh A-lan-nhaõ. Hoûi: Theá naøo goïi laø phaùp khaát thöïc (haïnh Tyø kheo)? Ñaùp: Khaát thöïc coù nghóa laø ngoài aên moät laàn, sau ñoù, khoâng aên nöõa, (khoâng ñeå daønh). Kinh noùi: ÔÛ nôi goø maû, vò Taêng hoï ñaïo coù hai haïnh aên: ôû truï xöù ñöôïc aên vaø khaát thöïc. ÔÛ truï xöù ñöôïc aên ñoù laø gia chuû tín thí ngaøy ngaøy ñem ñaày ñuû thöùc aên ñeán cho ñuû. Hoaëc sôï phaûi tôùi lui vaát vaû, neân môùi laäp Taêng vieân, trai ñöôøng. Nôi aáy chuaån bò thöùc aên xong thì tröa ñem cuùng thí. Coøn nhö ñi khaát thöïc, thì duø ít hay nhieàu, ñeàu khaát thöïc khaép moïi nhaø. Traùi ngöôïc vôùi phaùp khaát thöïc, laø muoán ñöôïc aên maõi ôû moät nôi, nhö baûo nhaø ñaøn-vieät laø mình seõ tôùi aên. Ñoù laø coù yù tham ñaém vaøo choã aên. Ñöùc Theá Toân neâu daïy: Haønh khaát thöïc khoâng ñöôïc chæ mong ñuùng giôø, ñeán nôi coá ñònh aáy. Do vaäy, ñeå khoâng nghó ñeán ñieàu ñoù, ñöùc Theá Toân môùi cheá ra phaùp aên moät laàn vaø noùi keä raèng: "Nhö coù ngöôøi thöôøng nghó: Tænh thöùc trong uoáng aên, bieát tieát ñoä uoáng aên, thì töï giöõ tænh thöùc". Laïi, ñaõ giöõ ñöôïc phaùp moät laàn aên roài. Phaät cheá sau Ngoï khoâng ñöôïc aên, maø ñöôïc uoáng, nhöng thöùc uoáng coù nhieàu loaïi, laøm khoâng theå tö duy veà ñaïo. Theá neân, ñöùc Theá Toân daïy: Ta duøng nöôùc cuõng coù theå tröø ñöôïc khaùt nöôùc. Do ñoù, caám chæ sau Ngoï khoâng ñöôïc aên oáng chaát ñaëc. Laïi ñaõ giöõ aên moät böõa, sau Ngoï uoáng nöôùc loûng nhöng haïn thích taém goäi trau doài thaân theå; ñöùc Theá Toân beøn daïy: Ñaây cuõng nhö töôûng aên, taïo neân coáng

cao, laø choå maâu choát cuûa söï cung döôõng taêng tröôûng thaân theå, maø cuoái cuøng cuõng bò vaát ra nghóa ñòa. Do ñoù, Phaät daïy neân, ôû nôi nghóa ñòa, nhìn thaáy nhöõng bieát ñoåi cuûa thöùc aên trong thaân mình ôû nôi nghóa ñòa. Nôi goø maû aáy, loaøi truøng aên heát moät nöûa caùc thaây ma, caùc thaây ma sình tröông maùu chaûy, coát tuûy reäu raõ, caû ngaøn thaân loän laïo böøa baõi, thaáy vaäy thì heát kieâu maïn. Nhö vaäy, Tyø kheo tu haønh ñaày ñuû vieân maõn nhöõng thöù neâu treân goïi laø ñaúng Thö. Hoûi: Theá naøo laø Caên ñoaïn? Ñaùp: Caên ñoaïn laø khoâng theå ñoaïn caên, laø cöõõng eùp, laø ñình chæ töï bieát kieàm cheá, khoâng cho nhieãm höõu. Hoûi: Theá naøo laø khoâng theå ñoaïn caên (baát khaû), laø cöõõng eùp, laø ñình chæ? Ñaùp: Khi caên moân daáy khôûi, khoâng coù khaû naêng laøm cho döøng laïi, caên khoâng theå döøng laïi maø ñoaïn caên, thì gioáng nhö khoâng cho ngöïa aên luùa, uoáng nöôùc, cuõng nhö khoâng hoä trì ñöôïc caên. Khoâng theå caét vieäc cho ngöïa aên no ñuû ñeå khoâng theå ñi. neáu khoâng tuøy thôøi ñeå khoâng ñoaïn caên,

SOÁ 1505 - TÖÙ A-HAØM MOÄ SAO GIAÛI, Quyeån Thöôïng 15

vaø cöõõng eùp, ñình chæ caên thì ngöôøi muø cuõng seõ lìa ñöôïc daâm! Theá neân khoâng ñoaïn caên cöõõng eùp - ñình chæ bieát caûnh giôùi hieän haønh cuûa caên, khoâng nhaän maø tö duy veà chuùng laø coù khaû naêng hoä trì caên. Hoaëc Tieân sö daïy: Phaûi bieát tröø boû moïi töôûng veà caên giôùi, döùt boû söï thoï nhaän, khoâng coù khaû naêng tôùi laõnh vöïc ñoù. Nghóa laø söï thoï nhaän, töï mình vöùt boû, khoâng neân ñeán gaàn, ví nhö thaáy hình ngöôøi nöõ ñeïp, thì coi ñoù nhö thaáy caûm thaáy meï mình. Ba thöù aáy goïi laø Caên ñoaïn. Hoûi: Caän Thieàn laø phaùp naøo? Ñaùp: Laø caän Thieàn, Nhaãn, Voâ Töôûng. Kinh goïi laø ñaúng caän tö duy. Do vaäy, ôû tröôùc coù noùi caän thieàn laø giaûi thoaùt. Hoûi: Nhö tröôùc noùi laø Töù thieàn, sao nay noùi laïi? Ñaùp: Tröôùc noùi giaûi thoaùt theá gian nay noùi giaûi thoaùt cuûa xuaát theá gian, heã laøm ñöôïc nhö vaäy, nhaát ñònh laø giaûi thoaùt. Trong giai ñoaïn naøy, haønh giaø seõ chöùng ñöôïc Töù ñeá. Nhö ngöôøi ñi caùnh ñoàng bao la, baét gaëp vöôøn nhaø caây traùi hoa quaû, loøng hoï khoâng coøn nghó tôùi ñoùi khaùt nöõa, vì hoï ñaõ saép ñeán thaønh quaùch. Ñoàng roäng bao la kia laø Daâm- Noä-Si, nhôø thieän tri thöùc khoå coâng daãn daét, suy tö, maø mau böôùc khoûi aám giôùi xöù, quaùn bieát heát thaûy laø voâ thöôøng, voâ ngaõ, khoå. Neáu giöõ maõi duïc laïc naøy thì coù Nhaãn phaùt sinh (ba Nhaãn). Laïi taêng tröôûng tö duy, khoâng bò lay ñoäng, quaùn moïi thöù nhö chieâm bao thaáy ñieàu vui, nhö thaáy boùng hình, luoân thôøi chòu khoù thaáy töôùng nhö theá, aáy laø söùc töôûng nghó gia taêng, laø ñaït phaùp toát nhaát cuûa theá gian (Theá ñeä nhaát phaùp), laø töôûng cuûa Ñöùc Ñöùc Theá Toân. Nhö vaäy, ñoù laø thieàn haønh trong aáy, bieát roõ, thaáy roõ maø ñöôïc hyû, laø thôøi ñieåm thaáy Thaùnh ñeá. (Baø-toá-baït-ñaø noùi xong phaàn ñaàu cuûa Ñaéc-phaàn thöù chín trong Phaùp ñoä Coâng ñöùc).

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.